

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА

**ЦЕНТАР ЗА ПОРОДИЧНИ СМЕШТАЈ И
УСВОЈЕЊЕ НОВИ САД**

СТРАТЕШКИ ПЛАН

за период
септембар 2019 — септембар 2022. године

Нови Сад, септембар 2019.

ЛИСТА СКРАЋЕНИЦА

ЦПСУ НС	Центар за породични смештај и усвојење Нови Сад
ЦПСУ	Центар за породични смештај и усвојење
АПВ	Аутономна покрајина Војводина
ЦСР	Центар за социјални рад
ПЗСЗ	Покрајински завод за социјалну заштиту
РЗСЗ	Републички завод за социјалну заштиту
ЗСЗ	Закон о социјалној заштити

САДРЖАЈ

УВОД И МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ ДОКУМЕНТА	4
ЗАХВАЛНОСТ УЧЕСНИЦИМА У ПРОЦЕСУ	5
О ЦЕНТРУ ЗА ПОРОДИЧНИ СМЕШТАЈ И УСВОЈЕЊЕ НОВИ САД	6
Основне информације о ЦПСУ НС	6
Делатност ЦПСУ НС	7
Организација рада ЦПСУ НС	9
Активности ЦПСУ НС	11
ВИЗИЈА ЦПСУ НС	14
МИСИЈА ЦПСУ НС	14
НАЧЕЛА И ВРЕДНОСТИ ЦПСУ НС	15
ОПИС КОНТЕКСТА	16
Политички и законски контекст	16
Социјално-економски контекст	18
ЦПСУ НС у окружењу	19
СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ ЦПСУ НС	24
СТРАТЕШКЕ МЕРЕ ЦПСУ НС ЗА ПЕРИОД 2019—2022.	25
АРАНЖМАНИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ СТРАТЕШКОГ ПЛАНА ЦПСУ НС	28
ПЛАН ПРАЋЕЊА И ОЦЕНЕ УСПЕШНОСТИ СТРАТЕШКОГ ПЛАНА ЦПСУ НС	28
ПЛАН КОМУНИКАЦИЈЕ ОДНОСНО ПРЕДСТАВЉАЊА У ЈАВНОСТИ	29

УВОД И МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ ДОКУМЕНТА

Стратешки план Центра за породични смештај и усвојење Нови Сад (у даљем тексту: ЦПСУ НС или Центар) настао је у периоду фебруар—септембар 2019. године. Овај план ослања се на резултате имплементације претходног Стратешког плана који је обухватао период 2015—2018, и заснован је како на анализи претходно реализованог стратешког плана, тако и на мапираним потребама за наредни период.

Како се у претходном периоду показало да је стратешки план добар инструмент за дугорочно и краткорочно планирање активности, као и за праћење ефеката рада, нови документ представља надоградњу и унапређење смерница за рад које обезбеђују испуњавање мандата ЦПСУ НС, бољу комуникацију са партнерима и заинтересованим групама, као и одрживост активности. Поред тога, Стратешки план треба да обезбеди основу за даље унапређење квалитета извештавања на свим нивоима.

Процес планирања био је отворен, ефикасан, партиципативан и продуктиван. Примењена је методологија планирања Џона Брајсона¹, прилагођена потребама планирања у јавним установама, локалним заједницама и организацијама цивилног друштва. Овај модел планирања базира се на дефинисању очекиваних резултата, заснованих на анализи контекста и потреба, а потребно је истаћи и да је прилагођен условима изразито променљивог окружења, неочекиваним догађајима и контрадикторностима какве се данас срећу у Србији у транзицији.

Током процеса израде стратешког плана, у првој фази анализирани су интерни документи како би се стекао увид у хронологију активности у претходном трогодишњем периоду, постигнуте успехе, као и изазове са којима се ЦПСУ НС суочавао. Одржан је низ консултативних састанака и других облика комуникације са запосленима, као и са заинтересованим групама. Директорка и запослени обезбедили су све неопходне ресурсе како би се процес успешно одвијао.

У партиципативном процесу стратешког планирања реализоване су две консултативне радионице са запосленима, као и три састанка са заинтересованим групама: једна консултативна радионица са партнерским институцијама и организацијама, фокус група са хранитељима и фокус група са децом и младима на породичном смештају. На тај начин извршена је анализа контекста у ком ЦПСУ НС ради, и идентификоване су кључне промене у окружењу које су се у претходном периоду одразиле на рад. Мапирани су ставови и процене заинтересованих страна о досадашњем раду и о очекивањима од ЦПСУ НС у наредном периоду. Запослени у установи дали су, такође, своје виђење досадашњег и будућег рада, а редефинисани су и одређени елементи стратегије.

---

¹ Методологија је описана у књизи: John M. Bryson, *Strategic Planning for Public and Nonprofit Organizations: A Guide to Strengthening and Sustaining Organizational Achievement*, Jossey Bass Public Administration Series, 2011.

ЗАХВАЛНОСТ УЧЕСНИЦИМА У ПРОЦЕСУ

Стратешки план Центра за породични смештај и усвојење Нови Сад за период септембар 2019 — септемабар 2022. проистекао је из претходне добре праксе и позитивног искуства у примени методологије стратешког планирања у раду. Овај документ допринеће даљем унапређењу рада и напорима да се у актуелном контексту максимално мобилишу постојећи ресурси и унутрашње снаге, како би се искористиле прилике у окружењу и унапредио породични смештај у региону у којем Центар има мандат.

С обзиром на то да је Центар за породични смештај и усвојење Нови Сад први од планирана три у Војводини, и да је донедавно био једини центар за породични смештај основан у АП Војводини, у периоду израде и имплементације првог стратешког плана дефинисане су визија и мисија ЦПСУ НС. Овим Стратешким планом, визија, мисија и стратешки циљеви задржани су у истом облику јер је констатовано да су и даље актуелни и релевантни. Стратешке мере су редефинисане и биће, уз стратешке циљеве, и даље основа за сачињавање годишњих програма рада ове установе.

Захвалност за израду овог документа дугујемо најпре запосленима и сарадницима Центра за породични смештај и усвојење Нови Сад, који су врло озбиљно приступили овом процесу и својим промишљањем и идејама обогатили садржај документа.

С обзиром на чињеницу да је процес стратешког планирања организован на партиципативан, инклузиван и транспарентан начин, захваљујемо се учесницима свих релевантних заинтересованих страна који су подржали креирање и осмишљавање овог документа, представницима републичких, покрајинских и локалних власти, установама из система социјалне заштите и других система, као и организацијама цивилног друштва и представницима профитног сектора.

Посебно се захваљујемо **хранитељима, деци и младима на породичном смештају**, који су својим искуством помогли да се препознају активности значајне за унапређење квалитета услуга које Центар пружа.

Захваљујемо се и Мирјани Беари и Татјани Лазор Обрадовић, које су професионално водиле процес стратешког планирања и све учеснике у том процесу подстакле да активно допринесу креирању овог документа.

О ЦЕНТРУ ЗА ПОРОДИЧНИ СМЕШТАЈ И УСВОЈЕЊЕ НОВИ САД

Основне информације о ЦПСУ НС

Центар за породични смештај и усвојење Нови Сад основан је Одлуком о оснивању Центра за породични смештај и усвојење Нови Сад („Службени лист АПВ“, бр. 6/2014) од 19. фебруара 2014. године, за територију Јужнобачког, Сремског и Средњобанатског управног округа. Како је Одлуком о мрежи установа планирано да се за територију АП Војводине оснују и центри у Суботици и Белој Цркви, крајем 2018. основан је ЦПСУ Суботица.

ЦПСУ НС основан је ради пружања услуга процене и саветовања будућих хранитеља и усвојитеља, пружања подршке хранитељима, односно породицама које пружају услугу породичног смештаја, и усвојитељима, као и ради обављања других послова. Оснивач је Покрајинска влада. Оснивањем и радом Центра за породични смештај и усвојење Нови Сад, као прве установе овог типа у АП Војводини, непосредно се доприноси остваривању најважнијих реформских циљева, зацртаних стратешким документима Републике Србије, којима се трасира развој услуга, мера и облика заштите деце и старијих, а где се приоритет даје развоју алтернативних облика у односу на институционалну заштиту, као и обезбеђивању једнаких шанси за све.

Због актуелне Покрајинске уредбе о максималном броју запослених у систему Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, бр. 3/2016, измене 31/2016), Центар још увек не располаже пуним капацитетом запослених, односно бројем запослених у складу са Правилником о хранитељству, те стога није у могућности да пуним капацитетом обавља основне делатности.

Средства за оснивање и рад ЦПСУ НС обезбеђена су Покрајинском скупштинском одлуком о буџету Аутономне Покрајине Војводине, за сваку од година у којима ЦПСУ постоји/ради.

Структура буџета приказана је у табели:

Година	Износ у РСД — буџет	Износ у РСД — донације
2019.	27.184.967,00	3.976.735,00
2018.	26.438.595,00	1.200.000,00
2017.	25.170.510,00	1.200.000,00
2016.	24.304.555,02	3.749.095,52
2015.	13.130.836,82	/
2014.	150.580,35	/

Простор за рад ЦПСУ НС обезбеђен је уз подршку Покрајинског секретаријата за социјалну политику, демографију и равноправност полова, у оквиру Дечјег села у Сремској Каменици, и опремљен је адекватном опремом потребном за обављање основне делатности. ЦПСУ НС користи два објекта. Један објекат је укупне површине од 148 м², у Сремској Каменици, Дечје село 1, изграђен је на катастарској парцели бр. 4037/1 К.О. Сремска Каменица и у Листу непокретности бр. 7945 означен је као зграда бр. 14 — породична стамбена зграда.

Крајем 2018. године, Центру је уступљен на коришћење још један објекат (бр. 3), такође укупне површине од 148 м², изграђен на катастарској парцели бр. 4037/1 К.О. Сремска Каменица и у листу непокретности бр. 7945 означен је као зграда бр. 13 — породична стамбена зграда.

Током 2018. и 2019. године реализован је и интензиван рад који се односи на добијање адекватне парцеле за изградњу сопственог објекта који ће трајно решити питање службених просторија за рад. Градска управа Града Новог Сада доделила је парцелу на Новом насељу у Новом Саду, на углу улица Бате Бркића, Браће Дроњак и Сељачких буна. Планом генералне регулације простора ова парцела додељена је ЦПСУ НС, што је Скупштина Града Новог Сада и усвојила. Покрајинска влада требало би да издвоји средства за изградњу објекта у наредном периоду. Центар тренутно располаже са три службена возила.

Делатност ЦПСУ НС

Законом о социјалној заштити („Службени гласник РС“, бр. 24/11), Центар за породични смештај и усвојење дефинисан је (чл. 130—133) као установа социјалне заштите, и одређене су његове надлежности и функционисање. Такође, делатност ЦПСУ дефинисана је у Правилнику о хранитељству („Службени гласник РС“, бр. 36/08) и у Одлуци о мрежи установа социјалне заштите за смештај корисника („Службени гласник РС“, бр. 51/2008).

Усвојење још увек није пренето у надлежност ЦПСУ НС, те је ова област и овим стратешким планом, као и претходним, обухваћена у смислу почетних припремних активности, како би се у перспективи преузела и ова делатност.

Центар за породични смештај и усвојење Нови Сад је установа социјалне заштите чија је делатност организовање, смештај корисника и пружање стручне помоћи хранитељској и усвојитељској породици којој је корисник поверен. На оснивање, организацију и рад примењују се прописи о јавним службама, прописи из области социјалне заштите и породичних односа.

ЦПСУ НС има својство правног лица, с правима, обавезама и одговорностима утврђеним законом, Одлуком о оснивању и Статутом. У складу са Законом о социјалној заштити, Породичним законом и прописима донетим за њихово спровођење, ЦПСУ НС:

1. врши припрему, процену и обуку будућих хранитеља и усвојитеља;

2. пружа подршку хранитељима, односно породицама које пружају услугу породичног смештаја и усвојитељима;
3. извештава Центар за социјални рад (у даљем тексту: ЦСР) о раду хранитеља и функционисању породица које пружају услугу породичног смештаја, и предлаже мере ради отклањања евентуалних пропуста;
4. обавља друге послове у складу са законом и другим прописима.

ЦПСУ НС обавља следеће активности:

- 1) популарисање и развој хранитељства;
- 2) учествовање у процени опште подобности породица за хранитељство и припрему за хранитељство;
- 3) формирање регистра — базе података о хранитељству;
- 4) учествовање у избору хранитељске породице;
- 5) учествовање у планирању услуга и мера заштите на хранитељству;
- 6) праћење и увид у остваривање сврхе хранитељства;
- 7) пружање подршке корисницима и хранитељским породицама;
- 8) учествовање у припреми корисника за излазак из система социјалне заштите или промену услуге;
- 9) истраживање;
- 10) обучавање професионалаца, хранитеља и усвојитеља;
- 11) учествовање у пројектним активностима;
- 12) израда и издавање стручне литературе;
- 13) информисање, промоције и организовање конференција и семинара.

Годишњим програмом рада утврђују се врсте и обим послова, са износима потребних средстава за извршавање програмских послова у текућој години.

ЦПСУ НС користи различите могућности за аплицирање за пројектна средства, како код домаћих тако и код страних донатора, чиме обезбеђује додатна средства за свој рад.

Јавност рада остварује се јавношћу одлука и рада Управног одбора, подношењем извештаја о раду, општих аката, програма и одлука.

Информатор о раду, друга релевантна акта значајна за јавност рада установе, као и свакодневне актуелне информације, доступни су на веб-сајту Центра².

---

² http://www.cpsuns.rs/sadrzaj.php?id_sadrzaja=142

Организација рада ЦПСУ НС

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места Центра за породични смештај и усвојење Нови Сад, број: 562-110-2/2018 од 19. марта 2018, утврђен је максимални број од 13 запослених на неодређено време, у складу са Покрајинском Уредбом о максималном броју запослених у систему Аутономне покрајине Војводине за 2017. годину („Службени лист АПВ“, бр. 54/17, 10/18 и 56/18).

ЦПСУ НС, по прописаним стандардима у члану 62. Правилника о хранитељству, **треба да има 48 запослених**, како би несметано обављао своју делатност у региону за који је основан. Међутим, тај број је тешко достижан с обзиром на околности у којима ЦПСУ НС ради.

Запослени радници у ЦПСУ НС

Радно место	По нормативима	Број запослених
Руководећи кадар	1	1
Стручни радници	17	9
Административно-финансијски радници	3	2
Техничко особље (возач)	2	1
Друго (спремачица)	1	1
УКУПНО	24	14

Органи руковођења, управљања и надзора ЦПСУ НС јесу: директор, управни одбор и надзорни одбор, које именује и разрешава Покрајинска влада. Мандат органа руковођења, управљања и надзора је четири године.

Директор представља и заступа ЦПСУ НС, организује и руководи радом, стара се о законитости рада, предлаже Програм рада, предлаже акте које доноси Управни одбор, доноси Акт о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, и обавља друге послове утврђене законом и статутом.

Управни одбор именује и разрешава Покрајинска влада. Управни одбор има пет чланова и чине га три представника оснивача, и два представника запослених. Управни одбор ће у наредном периоду бити конституисан у складу са Чл. 132 Закона о социјалној заштити („Службени гласник РС“, бр. 24/11) и укључиће и представника корисника, односно законских заступника корисника и представника удружења, чији су циљеви усмерени на заштиту права лица на породичном смештају.

Надзорни одбор именује Покрајинска влада, и он има три члана од којих су два представници оснивача и један је представник запослених.

Тренутно, Центар за породични смештај и усвојење има 14 запослених. Органограм приказује актуелно запослене и број запослених на одређеним позицијама:

Ради успешнијег обављања посла, у ЦПСУ НС су, по самом оснивању, оформљени стручни тимови:

1. Тим за заштиту деце од занемаривања и злостављања — оформљен је како би се остварила права детета на заштиту од злостављања и занемаривања. Овај тим делује превентивно, у смислу спречавања злостављања и занемаривања деце и, истовремено, омогућава да се у ситуацијама злостављања и занемаривања покрене брз и координисан поступак који прекида злостављање, штити дете од даљег злостављања и занемаривања и обезбеђује одговарајућу интервенцију за опоравак и даљи безбедан развој детета.
2. Тим за процену и реализацију нових смештаја у хранитељске породице — оформљен је ради регрутовања хранитељских породица, према потребама конкретног корисника за којег се тражи смештај. Овај тим утврђује комплементарну подобност корисника и породице, те настоји да обезбеди породицу која ће на најбољи начин задовољити потребе, односно обезбедити услове за несметан раст и развој корисника.
3. Тимови за процену опште подобности за хранитељство (два тима) — формално се састоје од три стручна радника (психолог, педагог и социјални радник), који паралелно обављају интервјуе и стичу увид у постојање стандарда за породични смештај код кандидата који су поднели захтев да постану хранитељи. Оба тима имају задатак да обезбеде континуирану процену подобности хранитељских породица, у циљу обезбеђивања хранитеља који поседују компетенције за хранитељство и на адекватан начин брину о деци без родитељског

старања, подстичу њихов развој и омогућавају достизање корисникових потенцијала; у поступцима поновне процене хранитељске подобности, тимови кроз поновне прегледе утврђују подобност хранитељских породица, након чега оне добијају Потврду о бављењу хранитељством у трајању од две године.

4. Тимови за обуку кандидата за хранитељство — састоје се од тренерских парова за реализацију програма припреме за хранитељство (три пара). Ови тимови врше одабир нових хранитељских породица са одговарајућим нивоом образовања, радним и родитељским искуством и прихватљивом мотивацијом за хранитељство, као полазиштима за развој и изградњу компетенција за хранитељство. Тренери ЦПСУ НС прошли су акредитовани тренинг за тренере „Сигурним кораком до хранитељства“ и поседују потврду Републичког завода за социјалну заштиту.

Активности ЦПСУ НС

Запослени пружају подршку хранитељским породицама на територији следећих градова и општина: град Нови Сад и општина Петроварадин, општине Беочин и Сремски Карловци, Бачка Паланка, Бачки Петровац и Бач. Крајем 2018. године организовани су састанци са Центрима за социјални рад Темерин и Србобран, у циљу преузимања у надлежност породица из ових средина. У првој половини 2019. отпочело је праћење хранитељских породица из ових општина.

ЦПСУ НС је током претходне три године развио богату сарадњу са актерима у окружењу. Посебно је акценат био на међусекторској сарадњи, те су имплементирани и пројекти, и програми донација деци и младима на породичном смештају, као и бројне активности оснаживања хранитеља, деце и младих.

Поред тога, обезбеђена су средства за стручно усавршавање запослених (едукације из различитих психотерапијских праваца: трансакционе анализе, рационално-емоционалне и когнитивно-бихејвиоралне терапије, системске породичне терапије, као и за бројне акредитоване обуке), и средства за материјално опремање (набавка још два возила, компјутерска опрема итд.).

Међусекторска сарадња иницирана је са свим системима који су релевантни: здравство, образовање, сектор запошљавања, цивилни сектор, приватни сектор, спортски клубови и друштва. Као један од својих циљева, ЦПСУ НС је дефинисао и међусекторску сарадњу и сензибилизацију професионалаца из других система, као и унапређивање њихових компетенција за рад са децом и хранитељима. Исход ових догађаја и касније континуиране сарадње биле су различите иницијативе из приватног сектора, током којих су деца и млади из хранитељских породица бесплатно укључивани у садржаје које други актери нуде, или су им пружене друге врсте подршке.

Пројекте ЦПСУ НС подржали су бројни национални и међународни донатори: поред јединица локалне самоуправе, пре свега Града Новог Сада — кроз програм унапређења социјалне заштите, пројекте су, самостално или у партнерству са другим организацијама, подржали: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, УНИЦЕФ, ГИЗ, Фондација Новак Ђоковић. Такође, обезбеђене су донације од приватног сектора. Значајна вишегодишња сарадња остварена је са Ротари клубом „Алма Монс“, СБЕР банком и са представницима других профитних агенција/фирми, које су препознале значај овакве сарадње и које су спремне да друштвено одговорно послују.

Неки од значајнијих пројеката које је ЦПСУ НС реализовао као носилац јесу:

- **„Развијање саветодавно-терапијских услуга за децу на хранитељству Центра за породични смештај и усвојење Нови Сад“** (2016, 2017, 2018. и 2019. подржао Град Нови Сад, Градска управа за социјалну и дечју заштиту),
- **„Јачање капацитета и промоција Центра за породични смештај и усвојење Нови Сад“** (2016. подржао УНИЦЕФ).

Неки од значајнијих пројеката у којима је ЦПСУ НС учествовао као партнерска установа јесу:

- Са Покрајинским заводом за социјалну заштиту остварена је сарадња на реализацији пројекта **„Развој сродничког хранитељства, подељене бриге за децу са сметњама у развоју и културно компетентне праксе у социјалном раду“**, а у оквиру ширег пројекта „Унапређење права детета кроз јачање система правосуђа и социјалне заштите“, који финансира ЕУ, а реализују у партнерству Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Министарство правде и УНИЦЕФ. Развијен је нови облик породичног смештаја, најпре као део пројекта, а потом и као услуга — повремени породични смештај који данас функционише као одржива услуга једино у Новом Саду.
- Пројекат **„Самосталан живот за све“** (2017—2019), у којем је Дечје село „Др Милорад Павловић“ носилац пројектних активности, а ЦПСУ НС партнер. Средства су добијена од Делегације ЕУ, кроз програм Развој ефективних услуга у заједници у области образовања и социјалне заштите на локалном нивоу, IPA 2013. Пројекат је усмерен на решавање проблема социјалне искључености младих који напуштају систем социјалне заштите, посебно младих са сметњама у развоју, и фокус је на њиховој социјалној инклузији, кроз обезбеђивање регионалне услуге Становање уз подршку.
- **„Развијање међугенерациске сарадње и солидарности“** је 2018. подржало Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, а ЦПСУ НС је био партнер Удружењу пензионера града Новог Сада.
- **„Подршку ургентном хранитељству“** је 2018. подржала Градска управа за социјалну и дечју заштиту Града Новог Сада, а ЦПСУ НС је био партнер Удружењу „Baby Friend“. Пројектне активности биле су усмерене на едукацију хранитељских породица које пружају услугу ургентног хранитељског смештаја за децу од 0 до 3 године.

Током 2017. израђен је, и послат на акредитацију Одбору за акредитацију при Републичком заводу за социјалну заштиту, **програм обуке** под називом „**Програм припреме за пружаоце услуге породичног смештаја одраслих и старих**“, а 2018. године програм обуке „**Становање уз подршку за младе у систему социјалне заштите**“.

Одржане су **годишње стручне конференције** у сарадњи са Покрајинским секретаријатом за социјалну политику, демографију и равноправност полова, и партнерима (ГИЗ — Немачка организација за међународну сарадњу; УНИЦЕФ, Филозофски факултет у Новом Саду, Центар за подршку раном развоју и породичним односима Хармонија, НС МЕДЕ — Новосадска интерсекторска мрежа за децу, итд.), на следеће теме:

- „Вртић као сигурна база: унапређење сарадње вртића и установа социјалне заштите у области хранитељства“ (2017);
- „Хранитељство као подршка раном развоју деце“ (2018);
- „Потенцијали и искуства породичног смештаја у подршци биолошкој породици и превенцији институционализације“ (2019).

Током 2017. године завршен је унос података у базу података која има за циљ лакше праћење рада саветника за хранитељство. Поред тога, нова база података омогућава смањење обима административног дела посла саветника за хранитељство, и омогућава бољи увид у евиденцију хранитељских породица и деце на породичном смештају. Ова база значајно олакшава праћење деце и породица у којима су деца смештена.

Од оснивања, ЦПСУ НС интензивно ради на промоцији свог рада. Израђен је препознатљив визуелни идентитет који је интегрисан у интернет презентацију <http://www.cpsuns.rs>, као и промотивни материјал.

Мапирана је локација ЦПСУ НС на интернет претраживачима и програму за навигацију Гугл Мапе. ЦПСУ НС сада има и врло активну Фејсбук страну: <https://www.facebook.com/cpsuns/>. На Јутјуб каналу www.youtube.com/channel/UCLY_9kqKUfa5fG7t9uGRLXg може се приступити и видео-записима који се баве промоцијом хранитељства и рада Установе.

Детаљније информације о свим активностима ЦПСУ НС могу се прочитати у годишњим извештајима о раду ове установе, који су, по годинама, доступни у Word и PDF формату, на следећем линку: http://www.cpsuns.rs/sadrzaj.php?id_sadrzaja=142.

ВИЗИЈА ЦПСУ НС

НАША ВИЗИЈА је друштво у којем свака особа у складу са својим потребама и личним потенцијалима има једнаке шансе за живот у подржавајућем породичном окружењу.

Желимо да постанемо установа која ће својом стручношћу, иновативношћу, квалитетом и креативношћу постати снажно упориште алтернативној породичној бризи, као и модел другима.

МИСИЈА ЦПСУ НС

Јачањем алтернативне породице и приближавањем могућности одрастања и живљења у подржавајућем породичном окружењу, доприносимо остваривању пуних капацитета деце, младих, одраслих и старих без породичног старања, у Јужнобачком, Сремском и Средњобанатском округу.

НАЧЕЛА И ВРЕДНОСТИ ЦПСУ НС

- **Добробит детета и других корисника** у нашем су фокусу од самог оснивања, као врховно начело. Иако су у актуелном тренутку деца/млади највећа група корисника породичног смештаја, одрасли и стари корисници заузимају изузетно значајно место и тек треба усмерити напоре на то да се систем подршке која је алтернатива институционалном смештају развија на добробит свих.
- **Алтруизам** нас води као универзална вредност која је повезала колектив и која доприноси развијању интегритета установе.
- **Прихватање и уважавање различитости** полазна је основа која нас одређује у односу према свим заинтересованим странама с којима радимо и сарађујемо.
- **Партиципативност** је вредност која сведочи о нашем уверењу да, уз активно и суштинско учешће наших корисника, услуга коју пружамо може још више да се афирмише и развија, као и да тиме непрекидно унапређујемо квалитет хранитељства у региону који ЦПСУ НС покрива.
- Уверење да се уложено враћа упућује нас да је **поверење у људе** одлука коју смо донели и као појединци и као колектив.
- Нашем послу приступамо са **ентузијазмом и одговорношћу** које уграђујемо у сваку активност коју реализујемо. Ентузијазам се испољава у односу на очекиване резултате, у односу на добробит сваког корисника којем приступамо и пружамо подршку. Одговорност осећамо и негујемо како према корисницима и сарадницима, тако и према и самима себи.
- Ми смо организација која промовише и негује **знање и учење** — подстичемо индивидуални раст и развој свих наших запослених, а на исти начин то чинимо и у то улажемо и када су у питању наши корисници. Такође, синергија, која је резултат наших појединачних напора, чини да се организација непрекидно развија и тиме помера границе.

ОПИС КОНТЕКСТА

Политички и законски контекст

У периоду од израде претходног стратешког плана до данас, у погледу политичког и законског контекста није било значајних промена. Закон о социјалној заштити је у процесу измена, али тај процес није завршен, те у том смислу није било битног утицаја на рад ЦПСУ НС нити услуге породичног смештаја. Током 2018. године израђен је Нацрт стратегије социјалне заштите у Републици Србији за период 2019—2025. године и почетком 2019. стављен на јавну расправу.

Закон о социјалној заштити у Чл. 3 дефинише циљеве социјалне заштите:

1. достићи, односно одржавати минималну материјалну сигурност и независност појединца и породице у задовољавању животних потреба;
2. обезбедити доступност услуга и остваривање права у социјалној заштити;
3. створити једнаке могућности за самостални живот и подстицати на социјалну укљученост;
4. очувати и унапредити породичне односе, као и унапредити породичну, родну и међугенерациску солидарност;
5. предупредити злостављање, занемаривање или експлоатацију, односно отклонити њихове последице.

Циљеви социјалне заштите остварују се пружањем услуга социјалне заштите и другим активностима које предупредују, умањују или отклањају зависност појединаца и породица од социјалних служби.

Иако услуга породичног смештаја у тексту закона није наведена као услуга у заједници, ова услуга пре свега омогућава крајњим корисницима, односно деци/младим особама, одраслим и старим особама, да остану у заједници порекла и буду обухваћени подршком која је најсличнија породичном окружењу: „Пружањем услуга породичног смештаја, деци и младима се привремено, до завршетка редовног школовања односно до навршене 26. године живота, обезбеђују нега, заштита и услови за оптималан развој у породичном окружењу. Породични смештај за децу и младе обухвата и припрему за повратак родитељима, други стални животни аранжман и припрему за самосталан живот. Породичним смештајем одраслим и старијим особама омогућава се одржавање или побољшање квалитета живота“ (Чл. 48).

Даље се наводе врсте породичног смештаја: стандардни смештај; смештај уз интензивну или додатну подршку; ургентни смештај; повремени смештај; друга врста смештаја у другу породицу. Изузетно је важно то што Закон наглашава да услугу породичног смештаја првенствено пружају сродници, када је то у складу са најбољим интересом корисника. Са друге стране, ова врста породичног смештаја није се развила у довољној мери иако су центри за социјални рад, и пре доношења овог закона, давали и дају приоритет сродничком хранитељству; према подацима ПЗСЗ, данас је 12% деце на хранитељству у Војводини смештено у сродничким хранитељским

породицама. Нису усвојена одговарајућа подзаконска акта која би омогућила рад на развијању сродничког хранитељства нити ургентног смештаја и повременог смештаја. Према Закону, услугу породичног смештаја може пружати и друго лице, које је процењено као подобно, које је успешно завршило обуку и стекло лиценцу за пружање те услуге. Особе које остваре статус хранитеља добијају одговарајућу обуку, а током пружања услуге и подршку, док им Центар за породични смештај и усвојење издаје лиценцу с роком важења од две године.

У Закону се даље наводи да ближе услове за процену подобности лица за пружање услуге породичног смештаја, програм и начин спровођења обуке, стандарде за пружање подршке и садржину и изглед лиценце прописује министар надлежан за социјалну заштиту. Међутим, правилник који би требало да регулише ове услове и стандарде до данас није усвојен, односно и даље је на снази стари правилник, који није усклађен са Законом о социјалној заштити из 2011. године.

Одлуком о мрежи установа социјалне заштите, предвиђено је оснивање осам центара за породични смештај и усвојење који би, у виду мреже, покрили читаву територију Републике Србије.

У ужој Србији, центри за породични смештај и усвојење основани су у:

- ✓ Београду, за територију града Београда, Мачванског и Колубарског управног округа;
- ✓ Ћуприји, за територију Поморавског, Зајечарског и Борског управног округа;
- ✓ Крагујевцу, за територију Шумадијског, Рашког, Моравичког, Расинског и Златиборског управног округа;
- ✓ Нишу, за територију Нишавског, Топличког, Пиротског, Јабланичког и Пчињског управног округа;
- ✓ Милошевцу, као месту у којем се од 1931. године пружа ова услуга.

На територији АП Војводине, од три предвиђена центра за породични смештај и усвојење (Нови Сад, Суботица и Бела Црква), функционише ЦПСУ у Новом Саду, који покрива три округа: Јужнобачки, Сремски и Средњобанатски. Када је у питању број општина, ова три округа чине више од половине укупног броја општина у АП Војводини (25 од укупно 45).

Крајем 2018. године основан је и ЦПСУ у Суботици, за територију Севернобачког, Западнобачког и Севернобанатског управног округа, и он је у фази конституисања и успостављања редовне делатности. У наредном периоду, нужно је оснивање и трећег центра за породични смештај и усвојење, за територију Јужнобанатског управног округа.

Центри за социјални рад који се налазе на територији управних округа које ЦПСУ НС не покрива и даље обављају делатност која је заправо у надлежности центара за породични смештај.

Нацрт Стратегије социјалне заштите 2019—2025, за стратешки циљ 2: Социјална заштита, доприноси смањивању социјалне искључености грађана/грађанки и унапређује њихово активно

учешће у друштву, са акцентом на пружању подршке (природној) породици у ризику и унапређивању родне и међугенерациске солидарности, те предвиђа мере које се односе на унапређење хранитељства:

- Унапређивање квалитета хранитељске неге и малих групних домаћинстава;
- Развој сродничког смештаја, специјализованог хранитељства (сродничког хранитељства и хранитељства за децу са инвалидитетом, као и децу жртве трговине људима и других облика насиља), повремениог хранитељства;
- Развој механизма и програма за подстицање повратка особа из хранитељства у природну породицу;
- Увођење функционалног система праћења програма хранитељства;
- Ширење мреже и јачање капацитета центара за породични смештај и усвојење.

Ове мере повезане су са приоритетима Акционог плана за поглавље 23, који се односе на област људских права и то пре свега у институцијама социјалне заштите: Мера 3.6.2.5. Унапредити систем хранитељства кроз повећање доступности и квалитета услуга за децу са сметњама у развоју и њихове породице кроз: јачање капацитета регионалних центара за хранитељство (Центри за породични смештај и усвојење) и ЦСР; развој процедура и смерница за хранитељство као подељену бригу између хранитељске и биолошке породице.

Социјално-економски контекст

Породични смештај је доминантан вид заштите за децу у АП Војводини, а пре свега за децу најмлађег узраста. Током 2017, према подацима Покрајинског завода за социјалну заштиту³, породичним смештајем било је обухваћено укупно 2.288 деце, односно 2.131 деце на дан 31. децембра 2017. године (2.204 деце у 2016, односно 1.972 деце на дан 31. децембра 2016). Током 2018, на породичном смештају било је укупно 2.297 деце, односно 2.101 деце на дан 31. децембра 2018. године.

Од овог броја, на породичном смештају у сродничким хранитељским породицама је у 2017. години било укупно 17% деце, док је у 2018. тај проценат пао на 15 одсто. Обједињени подаци за 2018. годину за АП Војводину говоре о потреби за даљим развијањем сродничког хранитељства.

Старосна структура деце на породичном смештају не мења се током година, а најбројније су појединачне групације деце узраста од 6 до 14, а потом од 15 до 17 година. Од укупног броја деце која су боравила на породичном смештају у 2017, њих 406 (односно 18%) су деца која су током

---

³ Обједињени извештај о раду ЦСР У АПВ за 2017. годину и Обједињени извештај о раду ЦСР за 2018, Покрајински завод за социјалну заштиту.

године примљена на смештај (нови корисници), а у 2018. њих 328, што је процентуално изражено мање за 19% у односу на претходну годину. Узрасна групација деце од 6 до 14 година, која је најбројнија на смештају, доминира и када су у питању нови приједи.

У 2017, у Војводини, постојало је укупно 1.699, а 2018. године 1.629 хранитељских породица. Након повећања броја хранитељских породица у 2017. години у односу на 2016 (99), у 2018. години је дошло до смањења броја хранитељских породица за 70.

Годишњи извештаји ЦПСУ НС дају преглед броја хранитељских породица и корисника породичног смештаја на територији која је у мандату ЦПСУ НС (25 општина):

Год.	Број хранитељских породица у којима су смештена деца и млади	Број деце и младих корисника у хранитељским породицама	Број хранитељских породица у којима су смештени одрасли и стари	Број одраслих и старих корисника у хранитељским породицама
2018.	753	1.094	60	81
2017.	657	1.045	63	63
2016.	698	1.050	65	77

На територији коју обухвата Центар за породични смештај и усвојење Нови Сад, у децембру 2017. године постојало је укупно 657 хранитељских породица (38,8% од укупног броја на територији АПВ), у којима је било смештено 1.045 деце и младих (45,7% од њиховог укупног броја). Поред овога, 63 породице пружале су услугу породичног смештаја за 63 одрасле и старе особе. Подаци за 2018. годину говоре о 753 хранитељске породице, у којима су смештени деца и млади, што је 46,22% од укупног броја хранитељских породица на територији АПВ, у којима је смештено 1.094 деце и младих. Док је број хранитељских породица у којима су смештени одрасли и стари смањен за три, број одраслих и старих корисника који је у њима смештен (81) значајно је увећан у односу на 2017. годину, што говори о све већим потребама за даљим развијањем овог вида породичног смештаја.

ЦПСУ НС у окружењу

Центар за породични смештај и усвојење Нови Сад основан је и функционише у окружењу које се веома брзо мења, те се мењају и потребе крајњих корисника, а увећава се и број актера који представљају заинтересоване стране.

Запослени у ЦПСУ НС идентификовали су следеће заинтересоване стране:

- Хранитељске/усвојитељске породице
- Центри за социјални рад
- Кандидати за хранитељске породице
- Корисници услуге породичног смештаја

- Покрајински секретаријат за социјалну политику, демографију и равноправност полова
- Други ЦПСУ
- Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
- Покрајински завод за социјалну заштиту
- Републички завод за социјалну заштиту
- Комора социјалне заштите
- Предшколске установе
- Школе, факултети
- Здравствене установе
- Полиција
- Установе за смештај
- Локалне самоуправе
- Пружаоци локалних услуга социјалне заштите
- Биолошка породица
- Медији
- Удружења грађана
- Удружења хранитеља
- Црвени крст
- Грађани
- Међународни и домаћи донатори
- Бизнис сектор

Хранитељске породице непосредни су партнери и њима је потребна континуирана стручна подршка, доступност, усавршавање, унапређивање знања и вештина, уважавање и прихватање. Са друге стране, ове породице су драгоцене јер их ЦПСУ НС у перспективи види као учеснике у планирању и доношењу одлука. Због тога је ка њима неопходно усмерити пружање директне подршке, обезбедити оптималну доступност те подршке, осмишљавати нове и унапређивати постојеће едукативне програме, грађење партнерског односа и стварање позитивне слике о хранитељству, кроз кампање и заједничке активности. С обзиром на то да ЦПСУ НС још није преузео надлежности у области усвојења, са усвојитељским породицама још није отпочео рад.

Кандидати за хранитељство су породице које још нису обухваћене обуком и оне имају различита и често непрецизна, нејасна очекивања од хранитељства. Ово произлази из њихове недовољне информисаности и различите мотивације за бављење хранитељством. Препознавање и уважавање њихових потреба предуслов је за адекватно информисање ове групе, као и едукацију односно усвајање нових знања. Потребно је спроводити континуирану информативну кампању о хранитељству и врстама хранитељства. ЦПСУ НС ће у том смислу развијати професионалне компетенције и усавршавати вештине за извођење едукација и информисања хранитеља. Поред тога, као ресурс у овој активности виђене су већ постојеће хранитељске породице, које су се показале као један од ефикаснијих и делотворнијих канала за комуникацију о значају хранитељства.

Корисници услуге породичног смештаја су индиректни корисници, а њихов најбољи интерес је приоритет. Стога ЦПСУ НС увек има у виду да је неопходно да се они пре свега добро осећају у хранитељској породици, да су њихове потребе задовољене, да им је доступна подршка саветника и да се развијају специјализоване услуге које ће изаћи у сусрет специфичним аспектима хранитељства — деци са инвалидитетом, старијим особама, одраслим особама са инвалидитетом, итд. Центар за породични смештај и усвојење Нови Сад стога треба да развија директан рад у хранитељској породици и ради на обезбеђивању доступности услуге и информација о услузи. Подршком коју

пружају саветници, установа настоји да сврха хранитељства буде остварена, да деца буду прихваћена и сигурна у породици, да постоје одговарајући услови за живот и напредовање, да могу да одржавају везе са њима важним особама и да буду припремљена за промене које их очекују. Деца и млади виде ЦПСУ НС као високо подржавајућу установу и у том смислу имају и висока очекивања; важно им је поверење које је изграђено између саветника за хранитељство и детета/младе особе, као и континуитет у овој подршци.

Центри за социјални рад незаобилазни су партнери ЦПСУ НС. На територији коју Центар покрива, ради укупно 21 центар за социјални рад. Они очекују преузимање свих послова из области хранитељства и важно је да ЦПСУ НС обезбеди доступну хранитељску породицу за сваког њиховог корисника.

Покрајински секретаријат за социјалну политику, демографију и равноправност полова има улогу финансијера и до сада је пружао потребну подршку. У органима ЦПСУ НС (Управни одбор и Надзорни одбор) су и представници оснивача те је у том смислу сарадња комплетна. Очекује се да ће Секретаријат пружити једнаку подршку и новооснованом ЦПСУ у Суботици, и да ће реализовати оснивање ЦПСУ за регион Јужнобанатског округа.

Покрајински завод за социјалну заштиту залагао се и иницирао је оснивање ЦПСУ НС. Партнерство и коректан однос, подршка и уважавање главне су карактеристике ове сарадње. У том смислу, и **Републички завод за социјалну заштиту** веома је значајан за ЦПСУ НС.

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања креатор је и носилац политике у оквиру које се и развија услуга породичног смештаја, даје законски оквир, те је у интересу Министарства да центри за породични смештај функционишу, да Министарство над њима има контролу и кроз извештавање прати њихов рад.

Други центри за породични смештај и усвојење су установе које су већ конституисане, имају разрађене системе и организацију посла, преузеле су кориснике и, у односу на ЦПСУ НС, имају значајно искуство. Ови центри пружају саветодавну помоћ и подршку ЦПСУ НС, од његовог оснивања, у смислу размене добрих пракси. Новоосновани ЦПСУ Суботица, у почетној фази свог рада, ослања се на искуства ЦПСУ НС који је до сад био једини центар за породични смештај и усвојење на територији АП Војводине.

Сарадња ЦПСУ НС са **медијима** је у протеклом периоду била на високом нивоу и може се приметити да је планирани и систематски приступ промоцији установе дао значајне резултате. ЦПСУ НС је континуирано присутан у локалним и покрајинским медијима и делује у правцу информисања и едуковања и јавности и представника медија о породичном смештају као услузи у систему социјалне заштите, као и смањењу предрасуда, како о хранитељима, тако и о самој услузи.

Локалне самоуправе су доносиоци одлука и креатори политика и услуга социјалне заштите на локалном нивоу. Самим тим, оне су и потенцијални донатори за активности које се реализују у оквиру услуге породичног смештаја. ЦПСУ НС је успео да оствари веома конструктивну сарадњу са Градом Новим Садом, и у 2016. години укључен је у Одлуку о социјалној заштити града Новог Сада („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 38/11 и 10/12), као и у Програм унапређења социјалне заштите града Новог Сада, за 2016, 2017, 2018. и 2019. годину. Локалним самоуправама је у интересу да се политике које су усвојене на локалном нивоу спроводе и да имају компетентне партнере у креирању нових политика, које ће побољшати стандард и квалитет живота локалне заједнице и позитивно утицати на слику коју локалне власти имају у јавности.

Европска унија, УНИЦЕФ, Фондација Новак Ђоковић, Немачка организација за међународну сарадњу — ГИЗ, Теленор фондација и други донатори данас су у Србији финансијери иновативних услуга и извор материјалних средстава за развој социјалне инфраструктуре. Поред тога, они су подршка у повезивању и размени добрих пракси и подршка јавном заговарању и лобирању за успостављање услуга које су одговор на потребе крајњих корисника. Овим организацијама важне су промоција универзалних вредности и поштовање људских права, те постоји значајан простор за сарадњу са њима.

С обзиром на то да је породични смештај услуга у систему социјалне заштите, која је свеобухватно усмерена на крајњег корисника, за ЦПСУ НС су образовни и здравствени систем незаобилазни. Обухватом деце и младих из рањивих група хранитељством треба да се допринесе смањењу осипања из **образовног система** и квалитетном и инклузивном образовању сваког детета, што се може остварити кроз сензибилизацију и подршку запосленима у образовном систему за рад са децом на породичном смештају, за информисање и партнерски однос.

У партнерском односу са **здравственим системом**, који се веома често први сусреће са проблемима у породици, могу да се спроводе специфичне превентивне активности, може се радити на здравственом просвећивању хранитељских породица, а здравствени радници могу да се сензибилишу за рад са овим породицама.

Значајна је сарадња и са сектором **запошљавања**, како би се појачали људски капацитети саме установе, кроз стручну праксу и ангажовање приправника, или запослених кроз јавне радове, и како би се развијали програми подршке запошљавању младих који напуштају систем социјалне заштите.

Са **пословним сектором** је ЦПСУ НС у протеклом периоду успоставио одличну сарадњу и овај тренд се наставља. Представници бизнис сектора веома су заинтересовани за пружање подршке деци и младима који су смештени у хранитељским породицама, или пак онима који излазе из система и осамостаљују се. Подршка је присутна како у виду материјалне помоћи (опрема, курсеви/едукације, полагање возачког испита, путовања, и сл.), тако и у виду плаћања школарина и различитих програма неформалног образовања. ЦПСУ НС ће наставити да негује и унапређује ову сарадњу.

ЦПСУ НС је кроз процес стратешког планирања, поред анализе контекста у којем ради и анализе заинтересованих група, спровео анализу сопствених снага и слабости. Уз учешће партнера и сарадника, препознате су бројне снаге.

Људски ресурси — као што су ваљано руковођење, добри међуљудски односи и сарадња, стручан и компетентан кадар са специфичним знањима као што су рад са децом, тренерске вештине, вештине комуникације, прикупљање средстава и континуиран рад на унапређењу професионалних компетенција — истакнути су као изразита снага ЦПСУ НС. Вредности и етос који су препознати као снаге јесу: посвећеност раду, поштовање прокламованих вредности организације и рокова, доступност и флексибилност, брзо реаговање, учешће запослених у развоју политика. Од материјалних ресурса, као снаге, препознати су: адекватна опремљеност, возни парк, сигурно финансирање. Истакнуте су и квалитетна и благовремена сарадња са ЦСР и осталим партнерима (унутар и ван сектора), као и развој нових услуга.

Са друге стране, ЦПСУ НС одликује се и извесним слабостима, које у актуелном тренутку имају значајан утицај на планове, а то су: недовољан број запослених стручних радника (те услед тога недостатак времена које се посвећује хранитељским породицама и неприсутност у свим општинама са територије за коју је Центар надлежан), комплексна администрација, недовољно препозната улога и значај у систему социјалне заштите због неадекватног нормативног оквира, неадекватан простор за рад у смислу да не постоје дислоциране канцеларије у окрузима које Центар покрива и да су канцеларије у Сремској Каменици недоступне и удаљене за хранитеље и децу/младе, и на крају недостатак међународне сарадње.

Када је контекст у окружењу у питању, потребно је пре свега истаћи да актуелан законски контекст ограничава ЦПСУ у активностима. Законску регулативу су запослени и заинтересоване стране оценили као неадекватну, јер још увек није довољно јасно дефинисан институционални идентитет ЦПСУ у систему социјалне заштите, нити је регулисано преузимање неких облика услуга ЦПСУ (као што је припрема породица за усвојење).

Заинтересоване стране су норматив о броју годишњих посета породицама идентификовале као преамбициозан у односу на горе наведене слабости — пре свега у односу на недовољан број запослених — и саветовале су ЦПСУ НС да иницира измену норматива. Такође, као једна од претњи идентификована је чињеница да су методологије и поделе посла између ЦПСУ и ЦСР недовољно јасне, а у погледу вођења евиденције и супервизија није довољно разграничено ко шта ради, односно шта је у чијој надлежности.

Иако је, у поређењу са ранијим годинама, медијска промоција хранитељства знатно боља и креирана је позитивнија слика о хранитељству као услузи и самом ЦПСУ НС, и даље су код дела грађана у одређеној мери присутне негативна слика и предрасуде о хранитељству, што је претња на коју је потребно одговорити у наредном периоду. Следеће појаве такође су установљене као претње: повећање броја корисника у односу на број запослених стручних радника, хранитељство као трајни

облик збрињавања, још увек недовољно препозната улога и значај ЦПСУ у систему социјалне заштите, ниска накнада за поједине видове смештаја, као што су повремени, ургентни и специјализовани, отежано остваривање неких права хранитеља (посебно оних који су у радном односу), недостатак институционалног идентитета ЦПСУ, ограничења у Породичном закону и мандату ЦПСУ, и сл.

Као прилике из окружења, запослени и заинтересоване стране идентификовали су подршку донатора и профитног сектора. Такође, значајну прилику представља и интересовање и подршка коју исказују медији, друштвене мреже и удружења грађана.

Тренд деинституционализације у социјалној заштити такође иде на руку делатностима ЦПСУ НС, као и изражена иницијатива да се оснује асоцијација ЦПСУ Србије. Постојање позива за прекограничну сарадњу (ЕУ — ИПА) са Хрватском и другим земљама из окружења такође је шанса за развој капацитета. Хранитељи су истакли да желе да помогну у промоцији хранитељства, те је и ово добра прилика за разбијање предрасуда о хранитељству и промоцију ЦПСУ НС.

Свеукупно, овако виђен контекст представља окружење у којем се ЦПСУ НС развија, унапређује и иновира услугу породичног смештаја, те планира да побољша систем хранитељства.

СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ ЦПСУ НС

У процесу стратешког планирања за нови трогодишњи период, договорено је да Центар остаје при истим стратешким циљевима како су дефинисани 2015. године, пре свега зато што су они потпуно релевантни и још увек актуелни, и што је потребно и даље радити на потпуној остварености свих мера предвиђених у оквиру сваког стратешког циља. То се нарочито односи на мере које су у директној вези са екстерним факторима, наведеним у оквиру SWOT анализе.

Стратешки циљ 1: Унапређење постојећих и развој нових облика породичног смештаја.

Стратешки циљ 2: Промоција и развијање позитивне слике у јавности о услузи породичног смештаја, кроз повећање видљивости ЦПСУ НС, разбијање предрасуда и развој партнерстава.

Стратешки циљ 3: Јачање људских и материјалних капацитета ЦПСУ НС.

СТРАТЕШКЕ МЕРЕ ЦПСУ НС ЗА ПЕРИОД 2019—2022.⁴

Стратешки циљ 1: Унапређење постојећих и развој нових облика породичног смештаја

Индикатори за стратешки циљ:

- Број и територијална заступљеност хранитељских породица
- Број и структура крајњих корисника
- Ставови корисника и стручне јавности о услугама

МЕРЕ	Индикатори, на годишњем нивоу, до јула 2022.
1.1. Пружање континуиране подршке хранитељским породицама	1.1.1. Број остварених посета са пружаоцима услуге породичног смештаја 1.1.2. Број пружених услуга хранитељским породицама 1.1.3. Број пружених услуга у поступку припреме хранитеља за припрему детета за усвојење 1.1.4. Задовољство хранитеља и корисника
1.2. Повећавање броја хранитељских породица оспособљених за адекватно пружање услуге	1.2.1. Број информативних разговора са потенцијалним хранитељима 1.2.2. Број кандидата укључених у процену 1.2.3. Број реализованих програма едукација „Сигурним кораком до хранитељства“ 1.2.4. Број оспособљених кандидата 1.2.5. Број реализованих смештаја
1.3. Реализовање едукативних радионица за хранитеље и децу	1.3.1. Број и садржај реализованих радионица 1.3.2. Број породица и хранитеља који су учествовали у радионицама 1.3.3. Број деце/младих који су учествовали у радионицама 1.3.4. Задовољство едукацијом
1.4. Обезбеђивање партиципације хранитеља у унапређењу квалитета услуга, кроз сарадњу са Удружењем хранитеља	1.4.1. Број реализованих активности на иницијативу Удружења хранитеља 1.4.2. Врста реализованих активности на иницијативу Удружења хранитеља
1.5. Сензибилисање стручњака из различитих система, и хранитеља, кроз едукације	1.5.1. Број хранитеља који су учествовали у активностима других система 1.5.2. Број стручњака који су учествовали у радионицама 1.5.3. Задовољство едукацијом
1.6. Унапређивање сарадње са различитим пружаоцима услугама из система социјалне заштите, на територији за коју је ЦПСУ НС задужен	1.6.1. Број хранитељских породица које користе друге услуге 1.6.2. Број протокола о сарадњи 1.6.3. Број реализованих заједничких активности/пројеката

⁴ Напомена: мере и индикатори односе се на цео период који покрива овај Стратешки план, осим ако није другачије наведено у самој мери или индикатору. Препоручљиво је да се праћење остваривања мера и индикатора врши на крају сваке године и уноси у Годишњи извештај.

1.7.Развијање услуга: специјализованог хранитељства — хранитељства уз интензивну подршку, ургентног хранитељства и повремених породичног смештаја	1.7.1. Број регрутованих кандидата 1.7.2. Број реализованих едукација 1.7.3. Број оспособљених кандидата за различите врсте хранитељства 1.7.4. Број реализованих смештаја
1.8. Развијање предуслова и успостављање услуге породичног смештаја за одрасле и старије	1.8.1. Број пријављених кандидата за обуку 1.8.2. Број реализованих едукација 1.8.3. Број оспособљених кандидата 1.8.4. Број реализованих смештаја на региону за који је ЦПСУ НС задужен
Стратешки циљ 2: Промоција и развијање позитивне слике у јавности о услузи породичног смештаја, кроз повећање видљивости ЦПСУ НС, разбијање предрасуда и развој партнерстава.	
Индикатори за стратешки циљ: • Ставови јавности о ЦПСУ НС и/или услузи породичног смештаја • Број и врста афирмативних садржаја о ЦПСУ НС и/или услугама, објављених у медијима • Број и квалитет успостављених партнерстава	
МЕРЕ	Индикатори, на годишњем нивоу до јула 2022.
2.1. Сачињавање и реализовање детаљног плана промоције	2.1.1. Сачињен је план промоције ЦПСУ НС и услуге хранитељства за сваку годину у оквиру Програма рада.
2.2. Успостављање дугорочне сарадње и промовисање ЦПСУ НС у медијима	2.2.1. Број медијских кућа са којима је успостављена сарадња 2.2.2. Број аудио-визуелних записа и објављених чланака
2.3. Успостављање дугорочне сарадње и подстицање друштвено одговорног пословања	2.3.1. Број и садржај успостављених сарадњи/партнерстава са јавним сектором 2.3.2. Број и садржај успостављених сарадњи/партнерстава са профитним сектором 2.3.3. Број и садржај успостављених сарадњи/партнерстава са непрофитним сектором
2.4. Промовисање ЦПСУ НС и услуга које пружа у општој јавности	2.4.1. Број кампања намењених општој јавности 2.4.2. Број посета интернет презентацији ЦПСУ НС 2.4.3. Број појављивања и праћења на друштвеним мрежама 2.4.4. Број нових кандидата за пружање услуга 2.4.5. Количина одштапаног и дистрибуираног материјала намењеног општој јавности 2.4.6. Број одржаних трибина намењених широј јавности
2.5. Унапређивање сарадње са потенцијалним донаторима и међународна сарадња	2.5.1. Број скупова на којима су запослени у ЦПСУ НС учествовали 2.5.2. Број скупова које су запослени у ЦПСУ НС организовали 2.5.3. Број међународних скупова 2.5.4. Број и вредност подржаних пројеката у односу на број аплицираних

	2.5.5. Број и структура донатора са којима је ЦПСУ НС успоставио сарадњу
2.6. Оснаживање и мотивисање постојећих хранитеља и усвојитеља и јачање поверења према ЦПСУ НС	2.6.1. Број одржаних обука за хранитеље и усвојитеље 2.6.2. Број и садржај контаката са хранитељима и усвојитељима 2.6.3. Количина одштапаног и дистрибуираног материјала намењеног хранитељима и усвојитељима 2.6.4. Степен задовољства хранитеља и усвојитеља подршком ЦПСУ НС 2.6.5. Број радионица у оквиру Отворених врата хранитељства намењених хранитељима 2.6.6. Сарадња са Удружењем хранитеља и развијање заједничких програма и активности
2.7. Учествовање ЦПСУ НС у Асоцијацији ЦПСУ у Србији, на активностима промоције, јавног заговарања и лобирања	2.7.1. Број и врста активности Асоцијације у којима је ЦПСУ НС учествовао
Стратешки циљ 3: Јачање људских и материјалних капацитета ЦПСУ НС Индикатор за стратешки циљ: • Задовољство запослених	
МЕРЕ	Индикатори, на годишњем нивоу, до јула 2022.
3.1. Оснаживање запослених и сарадника за пружање квалитетнијих услуга	3.1.1. Број сарадника ангажованих по другим основама на годишњем нивоу (приправници, стручна пракса, волонтери, итд.) 3.1.2. Степен задовољства запослених и сарадника аспекта рада у ЦПСУ НС 3.1.3. Број и садржај едукација запослених 3.1.4. Реализован тим-билдинг једном годишње
3.2. Успостављање унутрашње и прекограничне сарадње — посете стручних радника ЦПСУ НС другим центрима у окружењу, размена искустава и добре праксе	3.2.1. Број и трајање студијских посета 3.2.2. Број и врста размењених примера добре праксе 3.2.3. Задовољство стручних радника посетама
3.3. Обезбеђивање материјалних и других ресурса за несметан рад ЦПСУ НС	3.3.1. Обим обезбеђених средстава 3.3.2. Врста извора средстава за обезбеђивање материјалних и других ресурса 3.3.3. Количина и квалитет обезбеђених материјалних ресурса

АРАНЖМАНИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ СТРАТЕШКОГ ПЛАНА ЦПСУ НС

Центар за породични смештај и усвојење Нови Сад ће стратешки план реализовати у складу са организацијом рада која већ постоји, у складу са прописима.

За сваку годину биће израђен оперативни акциони план, са јасно дефинисаним активностима, индикаторима, потребним средствима и одговорним носиоцима.

Нивои одговорности за реализацију стратешких циљева, мера и активности биће у складу са нивоима одговорности које носи опис послова запослених.

С обзиром на то да ЦПСУ НС негује тимски рад и од почетка рада има установљену праксу рада у тимовима, и имплементација стратешког плана биће у складу са овим принципом.

ПЛАН ПРАЋЕЊА И ОЦЕНЕ УСПЕШНОСТИ СТРАТЕШКОГ ПЛАНА ЦПСУ НС

Мониторинг и евалуација обављаће се интерно, а спроводиће је руководство и запослени у ЦПСУ НС. Стратешки план има јасно дефинисане индикаторе који су постављени у току процеса стратешког планирања. Они ће бити праћени и анализирани интерно, а резултати праћења биће приказани кроз годишње извештаје ЦПСУ НС. Годишњи извештаји биће писани у односу на годишње акционе планове.

Уколико средства буду дозвољавала, ЦПСУ НС организоваће и екстерну оцену успешности у реализацији овог плана, средином 2022. године. Екстерна евалуација требало би да допуни постављене индикаторе, отвори нове видике и понуди смернице за даљи развој установе и саме услуге.

ПЛАН КОМУНИКАЦИЈЕ ОДНОСНО ПРЕДСТАВЉАЊА У ЈАВНОСТИ

С обзиром на то да је као један од стратешких циљева дефинисан циљ који се односи на повећање видљивости ЦПСУ НС и саме услуге породичног смештаја, комуникација са јавностима изузетно је важна. Позиционирање ЦПСУ НС у великој мери зависи од начина на који се комуницира са заинтересованим групама. ЦПСУ НС ће своје циљеве и активности промовисати кроз јасне и конкретне поруке, које најпре имају везе са стварањем позивне слике у јавности о хранитељству као услузи, и о улози ЦПСУ НС у пружању и развијању ове услуге, у свим њеним облицима. У систему социјалне заштите, број хранитељских породица тренутно је недовољан када су у питању капацитети за децу са инвалидитетом, као и за одрасле и старије особе. План комуникације биће део годишњих акционих планова.

Екстерна комуникација односи се на заинтересоване групе ЦПСУ НС.

Интерна комуникација односи се на запослене у ЦПСУ НС и евентуалне волонтере, студенте на пракси, итд.

Екстерна комуникација

Циљна група	Циљ комуникације	Канал комуникације
Корисници (хранитељске породице, кандидати за хранитељске породице)	Упознавање са ЦПСУ НС Успостављање и развијање односа партнерства и сарадње Развијање партиципације хранитељских породица у раду ЦПСУ НС Развијање и унапређивање вештина и знања која су им потребна за компетентније бављење хранитељством	Директан контакт на терену, штампани и електронски медији Обуке Штампани материјал
Центри за социјални рад	Успостављање партнерског односа Развијање заједничког разумевања улога ЦПСУ НС и односа ЦПСУ НС — ЦСР Оснаживање ЦСР за сарадњу са ЦПСУ НС	Састанци Различити јавни догађаји, стручни скупови Штампани материјал Веб-сајт Штампани и електронски медији

Организације цивилног друштва	Упознавање са мандатима ЦПСУ НС и развијање позитивне слике о ЦПСУ НС Развијање партнерских односа и реализовање заједничких активности подршке хранитељским породицама и корисницима на смештају, као и промоције хранитељства	Састанци Различити јавни догађаји, стручни скупови Штампани материјал Веб-сајт Медији
Грађани	Развијање позитивних ставова о хранитељству и значају ове услуге за добробит корисника Регрутовање потенцијалних хранитељских породица	Штампани и електронски медији Штампани материјал Веб-сајт
Власти на свим нивоима	Допринос успостављању регулативе која је подстицајна за развој хранитељства (правилници, локалне одлуке/конкурси, итд.) Прибављање средстава за подршку хранитељским породицама, корисницима на смештају, за активности ЦПСУ НС	Директни контакти: састанци, стручни скупови, писани материјали Штампани и електронски медији Веб-сајт
Други професионалци у систему социјалне заштите, образовања, здравства	Успостављање сарадње, упознавање са услугом и делатношћу ЦПСУ НС Сензибилизација за положај и потребе деце и других корисника породичног смештаја, као и хранитељских породица Допринос унапређењу услуга из других система за хранитељске породице и кориснике породичног смештаја	Директни контакти: састанци, стручни скупови, писани материјали Штампани и електронски медији Веб-сајт

Интерна комуникација

Циљна група	Циљ комуникације	Канал комуникације
Запослени	Обезбедити највиши могући квалитет услуге Постићи учинак предвиђен индикаторима Размена информација о текућим активностима Израда планова и извештавање	Састанци Телефон И-мејл
Волонтери, студенти на пракси, итд.	Упознавање са услугом Рад на унапређењу компетенција за рад са породицама и децом у области хранитељства	Директна менторска подршка, учешће у раду на терену са корисницима Телефон И-мејл Фејсбук